

Az Európai Unió Európai Hálózatfinanszírozási
Eszköze által társfinanszírozott

TÁRSADALMI, SZERVEZETI ÉS ÜZLETI MODELL ALKOTÁSA AZ LNG, CNG, BIO-LNG HAZAI BEVEZETÉSÉRE ÉS FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJÁRA

PAN-LNG 4 DANUBE PROJEKT

1. számú tanulmánykötet

TUDOMÁNY JELENLEGI ÁLLÁSA

LNG

- Az LNG cseppfolyósított nagy távolságra gazdaságosan szállítható földgáz
- $-161\text{ }^{\circ}\text{C}$
- Hatszázad részre csökkentett térfogatú ($100\text{ m}^3\text{ LNG}=60\text{ 000m}^3\text{ gáz}$)
- Többszörösen szigetelt, normál nyomású tartályokban tárolható, nagy távolságokra gazdaságosan szállítható
- Használata 100 %-kal csökkenti a kén-oxid, kb. 80%-kal a nitrogén-oxid kibocsátást

TUDOMÁNY JELENLEGI ÁLLÁSA

LNG, MINT CARGO

- Import LNG cargo: kitározás – tárolás - újragázosítás – hálózatba töltés
- LNG szállítás típusa: gömb-, membrán-, C típusú tartály
- Tengeri kapacitások tág határok között mozognak, 20 000 – 260 000 m³-esek, de van néhány eltérő méret
- francia, amerikai és finn építésű hajók, de a domináns a japán és koreai hajógyártás
- 609 LNG tengeri szállítóhajó (2017), 171 LNG folyami hajó (DNV GL, 2018)
- Az LNG cargo -161°C-os szigetelése jelentős helyigényű – folyami hajózásban megoldandó
- Kockázati tényező az LNG párolgása (Boil off gas, BOG) – kettős hajtású retrofit hajók

TUDOMÁNY JELENLEGI ÁLLÁSA

LNG, MINT ÜZEMANYAG

- LNG üzemanyag tengeri forgalomban – LNG párolgásból származó gáz
- Európa első folyami LNG bunker állomása – Köln, átadás: 2019. 10.31.
- LNG önjáró hajó koncepciótervek – Hollandia
- Ideális hajóméret: várható forgalom, szállítási távolság, kikötési gyakoriság ismeretében
- Retrofit hajók: kettős hajtási rendszer (Dízel-LNG), mono hajtás (LNG)

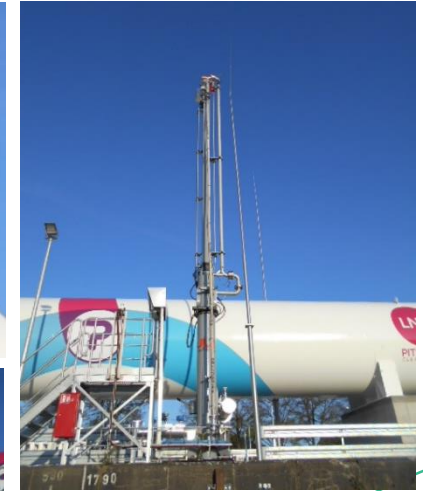
Megnevezés	ISO jelölés	Összetétel	Kéntartalom
HFO		100% maradék olaj	5%
IFO 380	MRG 35	88% maradék olaj 12% desztillált olaj	5%
IFO 180	RME 25	98% maradék olaj 2% desztillált olaj	5%
MDO	DMB	desztillált olaj, nyomokban maradék olajat tartalmaz	2%
MGO	DMA	100% desztillált olaj	1,5%
LNG		97% metán 3% egyéb gázok	0,004%

AZ LNG-VEL KAPCSOLATBA HOZHATÓ FŐBB JOGSZABÁLYOK

- P8 TA-PROV(2019)0131 határozat: belvízi hajózás fejlesztését támogató határozat (szabványok, finanszírozási keretek létrehozása a vízi utak korszerűsítésére, tisztább kibocsátású hajók használatra és a szükséges töltőinfrastruktúra kiépítésére).
- Tiszta energiák a közlekedésben: az alternatív üzemanyagok európai stratégiája: Közlemény, illetve javaslat, mely felgyorsítja a közlekedés európai energiaellátásának átalakulását.
- 2014/94/EU irányelve az alternatív üzemanyagok infrastruktúrájának kiépítéséről: Az irányelv megköveteli az LNG üzemanyag-ellátó infrastruktúra kiépítését (tengeri kikötőben 2025-ig, a belvízi kikötőkben 2030-ig, a központi úthálózat mentén 2025-ig).
- EU 2016/1628 rendelet – NRMM rendelet: NRMM motorok kibocsátási határértékeit különböző teljesítménytartományokhoz a különböző alkalmazási területek figyelembevételével.
- 2012/18/EU irányelve – SEVESO III irányelv: a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek veszélyének kezeléséről, valamint a 96/82/EK tanácsi irányelv módosításáról és későbbi hatályon kívül helyezéséről.

PITPOINT – KÖLN

HELYSZÍNI BESZÁMOLÓ

- Összesen 4-5 LNG hajó töltésével számolnak, heti kétszeres tankolási gyakorisággal.
- Az LNG elterjedését a helyi önkormányzat és az EU is támogatja, kedvezményekkel és támogatásokkal.
- A kölni töltőállomás csak és kizárólag hajók töltésére alkalmas, a jövőben ha a piaci igény van rá, átalakítható kamion töltésre is, de az egyelőre a helyszín nehéz megközelíthetősége miatt nincs tervbe véve.
- A 200 m³-es kriogén tartályt kamionról töltik
- A kölni állomáson nincs BOG, egy O₂ tartály segítségével hűtik le a rendszert, ezzel megakadályozva a BOG képződést.
- A Primagas és a Total Joint Venture-jeként működtetik, az LNG-t a Primagas (PrimaLNG) szállítja.

LNG PROJEKTEK A DUNA MENTÉN

ELŐKÉSZÍTÉS ÉS
MEGVALÓSÍTÁS ALATT

- Ausztria: Ennshafen – első LNG töltőállomás kamionok részére, távlati cél: LNG bunkerhajók töltése (konceptiótervezés alatt)
- Szlovákia: LNGAFT (LNG as Alternative Fuel for Transport), LNG busz töltőállomás (megvalósítás alatt – tervezett átadás: 2020.)
- Magyarország: PAN-LNG Projekt, CNG Clean Fuel Box Projekt, PAN-LNG-4-Danube Projekt
- Románia: Constanta – kisméretű (5000 m³) LNG terminál, tárolóval, kisebb tengerjáró hajók kitárazására és töltésére; folyami hajók és tehergépjárművek töltésére alkalmas (átadása várhatóan: 2027.); Galatea – 4000 m³ LNG terminál, tengerjáró és folyami hajók töltése, tehergépjárművek és helyi ipar kiszolgálása
- Bulgária: Ruse – 1000 m³ LNG ponton terminál folyami hajók és tehergépjárművek töltésre (műszaki hiányosságok miatt hajótöltésre egyelőre nem alkalmas)

AZ LNG HAJÓZÁS KIHÍVÁSAI

Az előzetes elképzelésekhez, tervekhez képest az LNG belvízi hajózásban való elterjedése/elterjesztése lényegesen lassabb ütemben halad, melynek főbb okai:

- elérhető üzemanyagárakat illetően kicsi az árkülönbség az LNG és a dízel üzemanyag között
- az LNG-vel kapcsolatos felszerelések, elemek költsége még mindig igen magas (méretgazdaságosság nincs még)
- a rendszerek engedélyeztetése még mindig nagyon szerteágazó – nincs egységes szabályozás
- az NRMM rendelet felkészületlenül érte a belvízi hajózási szektort, a gázmotor-gyártók is nehezen tudják teljesíteni a szigorú kibocsátási előírásokat
- egyéb szállítási módokkal folytatott nagy piaci verseny miatt kicsi a haszonkulcs
- tankolási lehetőségek alacsony száma

Ennek ellenére nincs más út a belvízi hajózás számára közép távon mint az LNG használata, ami a jövő hidrogén hajtásának megalapozását jelentheti.

AZ LNG-VEL ELÉRHETŐ KÖRNYEZETVÉDELMI EREDMÉNYEK

ÜHG EMISSZIÓ

- Az LNG, mint hajtóanyag alkalmazása a közlekedésben bizonyítottan kevesebb károsanyag kibocsátással jár tökéletesebb égése és alacsonyabb széntartalma miatt
- Az LNG összesített ÜHG és szálló por kibocsátása okán alkalmasabb hajtóanyag, mint az MGO/HFO
- Életciklus: a teljes (WTW) emissziót befolyásolja az LNG kitermelésének és szállításának módja, az alkalmazott motor típusa, hatásfoka
- Elsősorban a nagymértékű (és nehezen mérhető) metánszivárgás az, ami miatt környezetvédelmileg kifogásolható az LNG
- Megoldás lehetne a biometán – DE korlátozott mennyiségben áll rendelkezésre, így reálisan nem számolhatunk vele

AZ LNG-VEL ELÉRHETŐ KÖRNYEZETVÉDELMI EREDMÉNYEK

LNG-ÜZEMŰ HAJÓKÖZLEKEDÉS

- Az eredmények egyértelműek: az LNG, a dízelgázolaj alternatívájaként csökkenti a hajózásból származó NO_x , SO_x és PM kibocsátásokat.
- A WTW (Well-to-wake) elemzések alapján, a CO_2 -ekvivalens kibocsátások mértéke, a meglévő tengeri üzemanyagokhoz viszonyítva a metánszivárgás szintjétől függ.
- Különböző szakirodalmak eltérő eredményeket mutatnak be az üvegházhatást okozó gázkibocsátásra vonatkozóan, azonban mi a legfrissebb becslés (Baresic et al., 2018) értékeit vettük alapul számításainkhoz. A tanulmány során a hajóközlekedésben üzemanyagként hasznosított LNG-re vonatkozó, 80,9 g $\text{CO}_2\text{e}/\text{MJ}$ értékkel számolunk, amely 10%-os ÜHG-megtakarításnak felel meg, a dízelgázolajhoz képest.

A BIO-LNG HAJTÁS KÖRNYEZETVÉDELMI HATÁSAI

BIOMETÁN/BIO-LNG FELHASZNÁLÁS

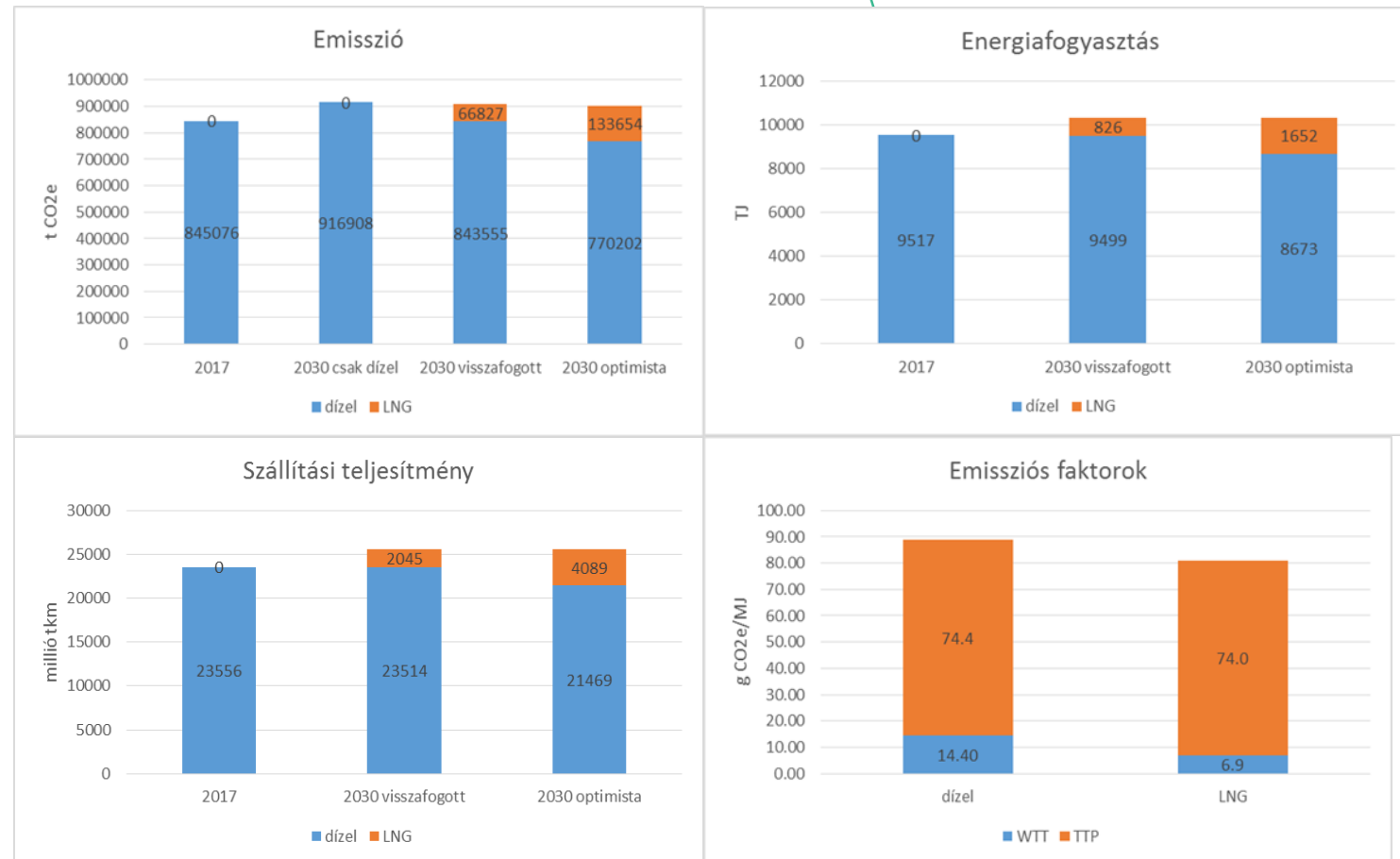
- A biometán összesített ÜHG-kibocsátása jóval mérsékeltebb, mint a fosszilis gázé. Azonban a biometán fenntartható alapanyagai (hulladékok, maradványok) korlátozott mennyiségben állnak rendelkezésre és fenntarthatóan nem méretezhetők.
- Ha feltételezzük, hogy a maximális fenntartható potenciál megteremtésre kerül, és azt teljes egészében a közlekedésre fordítják – ennek valószínűsége csekély –, a biometán csak a közlekedés energiaszükségletének 6,2-9,5%-át fedezheti (PAN-LNG, 2016).
- A növényi alapú biogáz (például kukoricából) jelentős közvetett földhasználat-változási kibocsátásokkal jár.

Biogáz nyersanyag	Gyártástechnológia	Üzemanyag ÜHG kibocsátás (g CO ₂ eq./MJ)	ÜHG megtakarítás a fosszilis üzemanyagokhoz képest	ILUC kibocsátás (Globiom modellezés) (g CO ₂ eq./MJ)	ÜHG megtakarítás összehasonlítva a fosszilis üzemanyagok ILUC kibocsátásával
nedves trágya	nyitott	-16	117%		117%
	fedett	-100	206%		206%
kukorica egész növény	nyitott	61	35%	21	13%
	fedett	30	68%	21	46%
biohulladék	nyitott	54	43%		43%
	fedett	13	86%		86%

LNG DUNAI HAJÓZÁS HATÁSVIZSGÁLAT

KÖRNYEZETRE GYAKOROLT HATÁS

- Két forgatókönyv:
10%-os és 20%-os átalakítási ráta
Mindez azt jelenti, hogy a 360 db tolóhajóból 36 ill. 72 kerül a 2030-ra átalakításra LNG-vel hajtott változatra.
- 6 ország szállítási teljesítményre vonatkozó adatainak figyelembe vétele – AT, SK, HU, HR, RO, BG – adatok a EUROSTAT alapján.
- A számítás referenciaéve 2017, a hatáselemzést a 2030-as évig végeztük.

LNG DUNAI TEHERHAJÓZÁS LEHETŐSÉGEI

- Szállítmányok: szárazárura és folyékony árura korlátozottak
- Konténerszállítás 2016-ban a Dunán mindössze 0,5%
- Korlátozott tapasztalatok a Duna vízi út különböző szakaszain (felső-Duna, közép-Duna, alsó-Duna)
- A dunai teherhajózásban részt vevő hajók átlagéletkora meghaladja a 40 évet
- A dunai hajók LNG átalakításának lehetőségei korlátozottak:
  - A dunai hajózásban a felső- és középső-dunai szakaszon a 8/9 bárkás tolóhajós szerelvényekkel nem számolhatunk, mivel azok a Vaskapu zsilipen szétszerelés nélkül nem tudnak a Duna felsőbb szakaszaira átjutni,
  - A dunai LNG hajtás a 4 bárkás tolóhajós szerelvényeknél és a 3 motoros nagy teljesítményű tolóhajóknál lehet elképzelhető, míg a 2 motoros önjáró hajók esetén csak korlátozottan megtérülő beruházás az LNG átalakítás,
  - A dunai szállítmányozásban 20%-ot képviselő Push2 tolóhajó LNG átalakítása, bár műszakilag megoldható, az átalakítással együtt járó beruházástöbblet – a kis fogasztás okán – megtérülése kockázatos.

LNG HAJTÁSRA ÁTALAKÍTHATÓ DUNAI HAJÓK

A PL4D PROJEKT SZEMPONTJÁBÓL RELEVÁNS HAJÓ TÍPUSOK

A dunai hajóflotta értékelésébe beletartoznak azok a hajók is, amelyek átlagos üzemanyag-fogyasztása nem haladja meg a 300 m³-t, mivel ez a típus (Push B2L) a dunai szállítmányozás megközelítőleg 20%-át teszi ki. A releváns hajó típus kategóriába tartoznak ezen felül a 2x1000 kW-os (Bárka 4 és Bárka 8/9), 3x1000 kW-os (Push B4) tolóhajók, valamint a 2x1000 kW-os önjáró hajók (C3L-B).

Hajócsalád	Push B2L	Push B4	C3L-B	Bárka 4	Bárka 8/9
Beépített motor teljesítmény (kW)	1249	4080	2351	2000	2000
Motorok száma	2	3	2	2	2
Üzemanyag fogyasztás (m ³ /év)	220	1500	450	1533	1800
Éves üzemidő (óra)	4313	8064	8064	8064	8064

M44 KIKÖTŐI TOLATÓMOZDONY LNG ÁTALAKÍTÁSA

VASÚTI LNG HAJTÁS LEHETŐSÉGÉNEK VIZSGÁLATA

A hajó átalakításhoz hasonlóan vizsgáltuk a csepeli Szabadkikötőben kikötői elegyrendezésre használatos M44 tolatómozdony LNG hajtásra történő átállításának üzleti modelljét.

Átalakítás költsége: 380 000 euró, engedélyezés: 300 000 euró, az átalakítási költség megtérülési ideje 9-20 év

A modellszámításából levonható üzleti következtetések:

- a tolatómozdony hajtásrendszere kialakítható MONO LNG hajtásra, ezáltal környezeti hatása adekvát módon mérhető, és megosztható a tudományos társadalommal
- az M44 tolatómozdony átalakítható és a hajtásrendszer elemei biztonságosan elhelyezhetők
- a remotorizációval a mozdony átalakítási költségei a feltételezett ár scenárió esetén egy esetet leszámítva, 20 éven belül megtérülő beruházás.

M44 KIKÖTŐI TOLATÓMOZDONY ÁTALAKÍTÁSÁNAK KIHÍVÁSAI

VASÚTI LNG HAJTÁS LEHETŐSÉGÉNEK VIZSGÁLATA

Műszaki megvalósíthatóság:

- LNG motorra jelenleg nem vonatkoznak külön szabványok, egyelőre kevés gyártó van, aki a károsanyag kibocsátási határértékeknek megfelelő motort gyárt,
- Az LNG üzemanyagtartály beszerzése a vasúti vontatás számára nem jelent problémát,
- Az LNG motor és a mélyhűtésű üzemanyagtartály legfeljebb 10% súlynövekedést eredményez és gyakorlatilag nem változtatja meg a jármű súlypontját.

Szabályozási megvalósíthatóság:

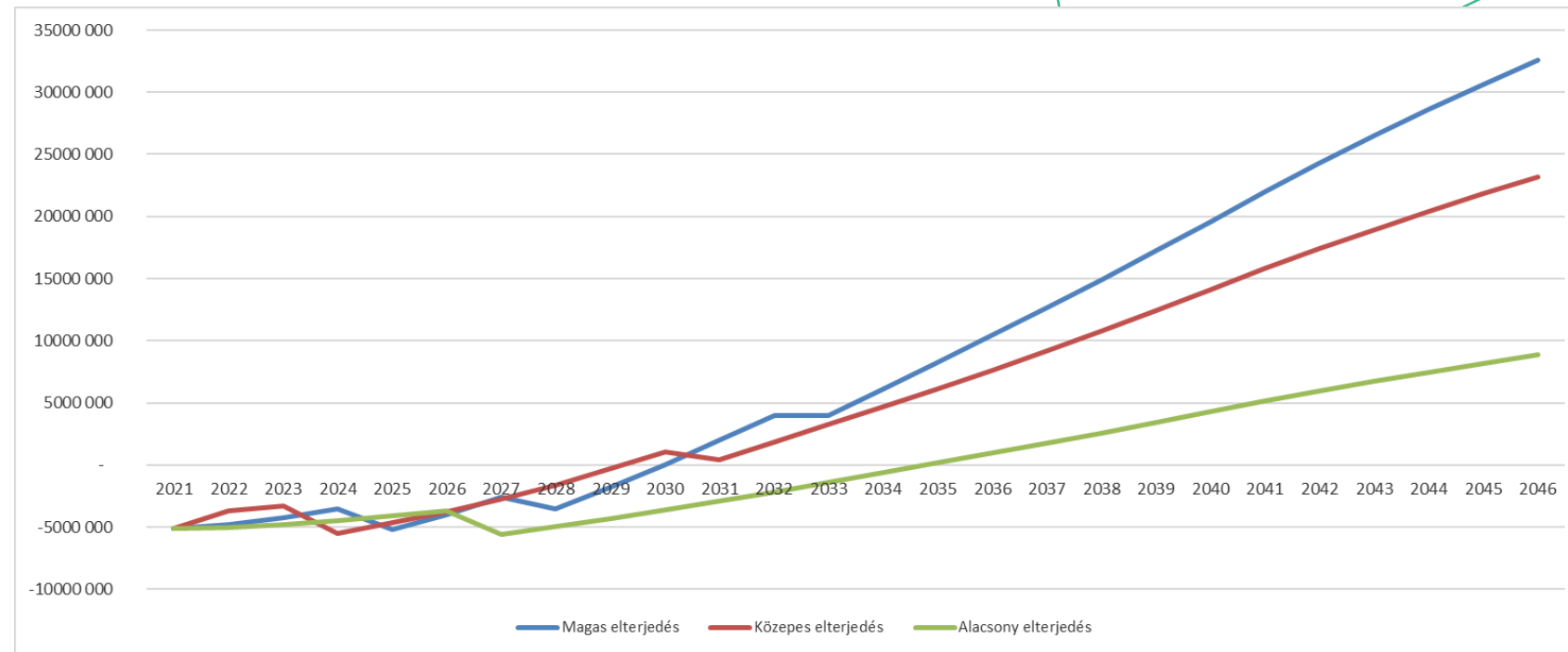
- A tanúsítási folyamatban a fő szabályozási akadály, hogy az LNG-t egyelőre nem tekintik üzemanyagnak a vasúti szektorban,
- A tanúsítást a mozdony tulajdonosának kell elvégezni,
- Az átalakítással kapcsolatos dokumentációban a következő lépéseket javasoltak: egy független értékelő jelentése a kockázat elemzéséről, értékeléséről és a folyamat kiértékeléséről.

AZ ELTERJEDÉSI SZCENÁRIÓK MENTÉN A PL4D TÖLTŐÁLLOMÁS NPV-K ÖSSZEHAISONLÍTÁSA

KÖZGAZDASÁGI ELEMZÉS

A kiinduló beruházási költségek mindhárom elterjedési scenárió mentén azonosak voltak. Az alacsony elterjedés számításakor 1 további bővítést, a közepes scenárió esetén további 2, míg a magas elterjedési forgatókönyv esetén további 3 bővítéses beruházásra van szükség a felmerülő üzemanyag igények kiszolgálására.

LNG MEGHAJTÁSÚ HAJÓK HASZNÁLATÁVAL ELÉRHETŐ MEGTAKARÍTÁSOK

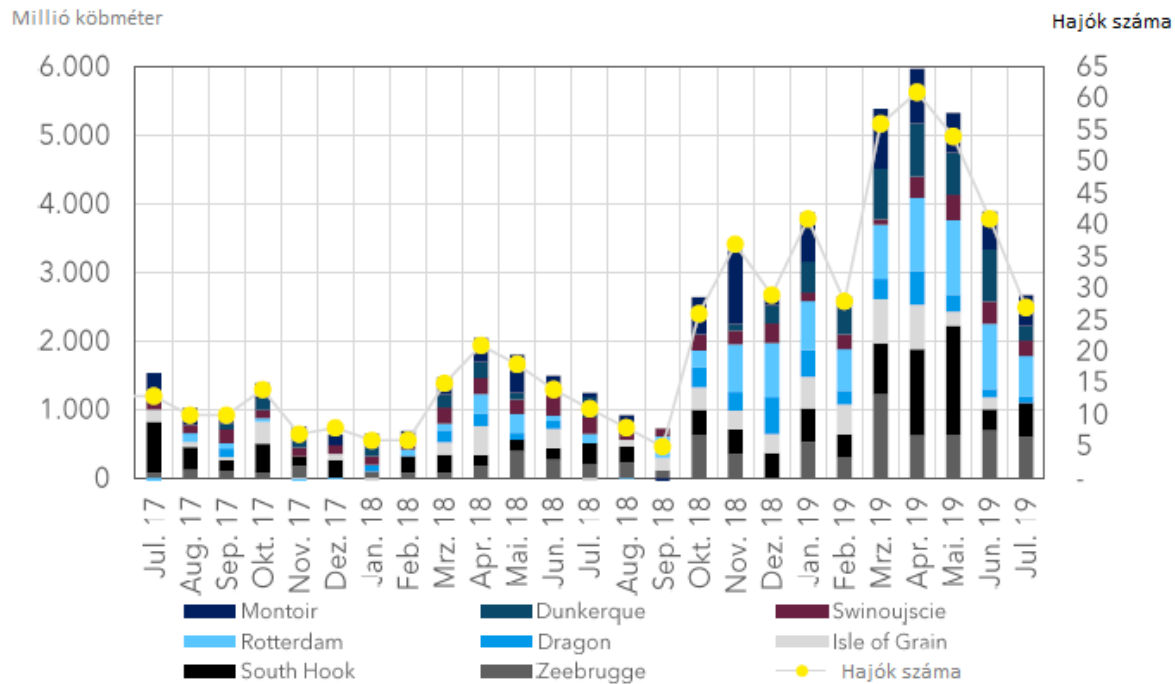
DÍZEL OLAJ IMPORT ÉS CO₂ MEGTAKARÍTÁS
VIZSGÁLATA

A hajók üzemanyag-fogyasztásából eredő nemzetgazdasági megtakarítási lehetőségeiből a közepes elterjedési scenárióban arra következtethetünk, hogy a hazai dízel felhasználásra szignifikánsan fog hatni az LNG belépése.

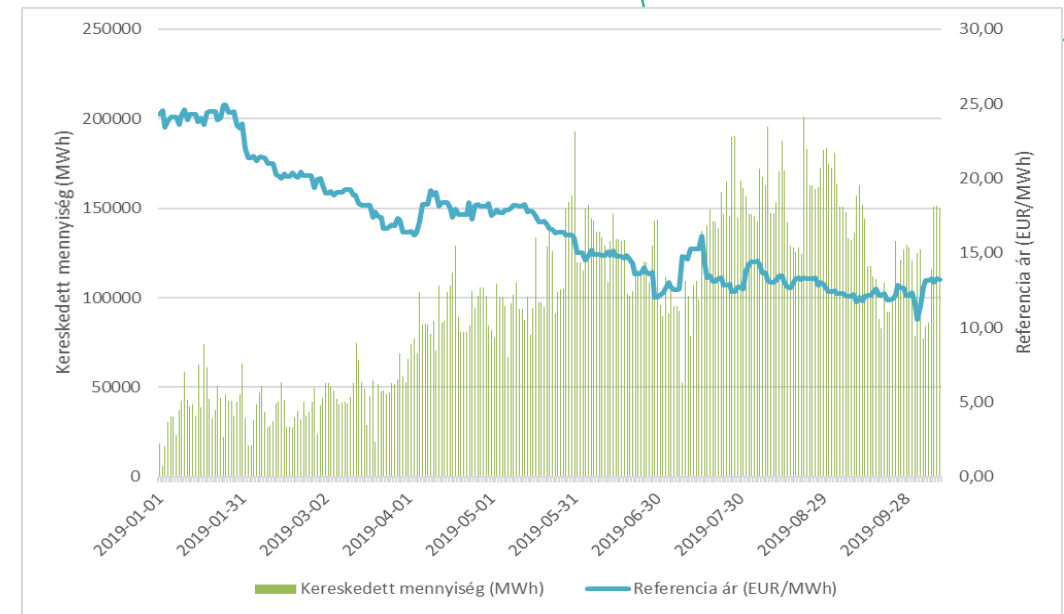
	mértékegység	2026	2031	2041
LNG igény közepes scenárióból	tonna	17 850	34 348	61 647
	m ³	39 270	75 566	135 623
Kiváltható átlagos dízel mennyiség	liter	37 047	71 288	127 947
800 ezer literes dízel import %-a	%	5	9	16

	Gázolaj-LNG átállás externália (EUR)	Gázolaj-LNG megtakarítás (t CO ₂ eq)
2022	-	-
2023	24 099	433
2024	55 272	994
2025	110 024	1 979
2026	134 123	2 412
2027	158 222	2 845
2028	189 395	3 406
2029	272 443	4 899
2030	303 616	5 460
2031	310 690	5 587
2032	310 690	5 587
2033	334 789	6 021
2034	341 863	6 148
2035	365 443	6 572
2036	424 912	7 641
2037	473 109	8 508
2038	504 282	9 069
2039	566 109	10 180
2040	597 281	10 741
2041	621 380	11 174

LNG TÖLTŐÁLLOMÁS ÜZLETI MODELLJÉT MEGHATÁROZÓ TÉNYEZŐ

Nettó LNG import mennyiség változása (F, B, NL, PL, GB)

Spot gázárak alakulása a CEEGEX-en és a meghatározó európai piacokon (2019.01.01- 2019.09.28)

LNG ÉRTÉKESÍTŐI KÖR

POTENCIÁLIS ÜZLETI PARTNEREK

- A csepeli terminál indulására LNG forrásból csak közúti tartálykocsis feltöltés lehetséges, de nagy valószínűséggel ez még középtávon is (további 3-5 év) így marad.
- A másik szempont, hogy egyelőre nincs olyan folyóvízi tankerhajó, amely ezen a folyami útvonalon közlekedik.
- Célszerű a környező országokkal (pl. SK) együttműködve kifejleszteni a tankerhajót, közös vásárlói igénnyel fellépni a piacon

Terminál	Távolság csepeli termináltól	Elérhetősége
Krk (HR)	~ 530 km	LNG import terminál
Porto Levante (I)	~ 770 km	LNG import terminál
Ravenna (I)	~ 840 km	LNG import terminál
Świnoujście (PL)	~ 1100 km	LNG import terminál
Kalingrad (RUS)	~ 1200 km	LNG import terminál
Katowice (PL)	~ 580 km	Szárazföldi cseppfolyósító terminál
Rotterdam	~ 1620 km	Hajóról elérhető terminál

DUNAI KIKÖTŐK ELEMZÉSE

LEHETSÉGES KIKÖTŐ OPCIÓK

- A kiindulásként figyelembe vehető telephelyként a Magyar Dunai Kikötők Szövetségébe tartozó vállalatok 10 telephelyével számoltunk:
  - Győr-Gönyű
  - Komárom
  - Budapest
  - Adony
  - Dunaújváros
  - Dunavecse
  - Dunaföldvár
  - Paks
  - Baja
  - Mohács
- Az AHP elemzés megkezdése előtt azonban az alapvető kritériumfeltételek mentén előzetesen megvizsgáltuk a kikötőket. Ennek köszönhetően tízből csak az aláhúzással jelölt négy telephelyre szűkült a szóba jöhető helyszínek listája, a további hat lokáció nem felelt meg valamely kritériumfeltételnek.

DUNAI KIKÖTŐK ELEMZÉSE

KRITÉRIUMFELTÉTELEK MEGHATÁROZÁSA

Fő kritérium	Súly	Rövid Leírás	Rangsor
I. Biztonság	34.35%	A telephely biztonságtechnikai értékelése, aminek figyelembevétele rendkívül fontos annak érdekében, hogy a beruházás minél kisebb társadalmi és anyagi kockázattal jöhessen létre.	1
II. Ingatlan 1 - Telek	8.53%	Az ingatlan árazásához, méretéhez elhelyezkedéséhez és besorolásához kapcsolódó szempontok csoportja	5
III. Ingatlan 2 - Ütemezés	3.61%	A beruházás létrejöttéhez kapcsolódó szempontokat összefogó szempont, ami az engedélyeztetéshez és az esetleges közművesítéshez szükséges időráfordítást veszi figyelembe	6
IV. Ingatlan 3 - Logisztika	15.28%	A telephely megközelíthetőségének, befogadóképességének és optimális elhelyezkedéséhez kapcsolódó szempont	3
V. Környezeti adottságok	12.34%	Az ingatlanra jellemző környezeti adottságok amik befolyásolhatják a jövedelmezőséget	4
VI. Környezetvédelem	25.89%	A beruházás környezetvédelmi értékelése a környezeti károkozás kockázatának minimalizálásának érdekében	2

DUNAI KIKÖTŐK ELEMZÉSE

EREDMÉNYEK

- A négy vizsgált telephely 44 szemponton keresztül történő Analitikus Hierarchia Eljárással végzett elemzése után kialakult az egyértelmű hierarchikus rangsor.
- A szempontrendszer alapján Budapest - Csepeli Szabadkikötő bizonyult a legalkalmasabb telephelynek a beruházás megvalósítására.

Rangsor	Opció	Súly
1	Budapest	33.73%
2	Győr-Gönyű	25.93%
3	Baja	21.55%
4	Paks	18.80%